

בסוד שיח

■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת מטות, מסעי ■ כ"ה תמוז ה'תש"ע ■ 07.07.2010 ■ גליון מס' 77 ■

הפגיעה במוראל הלאומי

/ יעקב הלוי פילבר

בקשתם של בני גד ובני ראובן היא לכאורה בבקשה סבירה: שיותן להם 'ארץ מקנה' כאשר היה להם מקנה רב ועצום מאד, הם אינם מעמידים את משה בפני עובדות מוגמרות ואינם כופרים בסמכותו ובמנהיגותו של משה, כל מה שהם עושים הם מביעים משאלה בהכנעה ובנימוס בלשון: "אם מצאנו חן בעיניך", הם אמנם יודעים שהמחיר לבקשתם תהיה שלא יעברו את הירדן, ועל כן הם מבקשים את הסכמתו של משה. בפני משה עמדו שתי אפשרויות: להסכים או לסרב, לומר הן או לאו. אבל משה בוחר באפשרות השלישית, הוא נוזף בהם: "האחים יבואו למלחמה ואתם תשבו פה", וטוען כלפיהם: "ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבור אל הארץ אשר נתן להם ה'". ואחר כל זאת הוא משווה את חטאם לחטא המרגלים ומאשים אותם: "והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אף ה' אל ישראל, כי תשובון מאחרי ויסף עוד להניחו במדבר ושחתם לכל העם הזה". מה הביא את שני השבטים לבקשתם זו, ומה גרם למשה להגיב עליה תגובה כה חריפה? שתי סיבות נאמרו במדרש מדוע העדיפו שני השבטים את ארץ הגלעד על ארץ ישראל: האחת היא חומרנית, דאגתם לרכוש הרב שהיה להם כמו שבמדבר (במדכ"ר כב ז): "וכן אתה מוצא בכני גד ובני ראובן שהיו עשירים והיה להם מקנה גדול וחבבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל, לפיכך גלו תחילה מכל השבטים, ומי גרם להם (לגלות תחילה)? על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם". וממשיך המדרש וחושף את חסרונם: "לכסיל לשמאלו - אלו בני ראובן ובני גד שעשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר, שחבבו נכסיהם יותר מגופן, שאמרו למשה: 'גדרות צאן נבנה למקננו פה' תחילה, ואח"כ 'וערים לטפנו'". לפי הדעה הזו הכשל של שני השבטים היה בלהיטות שלהם אחר הממון, מה ששיבש אצלם את מערכת העדיפויות, והם היו מוכנים לוותר על מולדת ועל עתיד ילדיהם בשביל הישגים חומרניים. דעה אחרת מובאת במדרש (הגדול שם) שהסיבה לבקשתם הייתה דווקא ממניעים רוחניים של צדקות ויראת חטא: "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד, אמרו אם נוחלים אנו בארץ כנען עכשיו בהמתנו משחתת את הזרעים ואת האילנות של אחרים, ואנו מתחייבים ונקראים גזלנים, לכך אמרו למשה: 'יתן לנו את הארץ הזאת ואל תעבירו את הירדן'. ועל כך אומר המדרש: 'והרי דברים קל וחומר, ומה מי שפירשו מחבריהן כדי להתרחק מן הגזל כך נענשו (שגלו תחילה), הפורשין מחבריהן מפני השגאה והתחרות על אחת כמה וכמה". גם כוונות חיוביות אפילו של יראת שמים אינן מצדיקות פרישה מן הציבור ובגידה בארץ ישראל.

גם אם אלו היו המניעים של שני השבטים צריך להבין מדוע הם הביאו לתגובה כה חריפה של משה? כאן המקום לציין כי 'הדור הגלותי' של יוצאי מצרים כבר חלף מן העולם, אותו הדור שפחדו מפרעה שרדף אחריהם, ועל כך שאל הראב"ע (שמות יד יג): "יש לתמוה איך יירא מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם, ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם?", ותשובתו של הראב"ע: "זוהי הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה ואיך יוכל עתה להלחם אם אדוניו ולכן "סבב שמתו כל העם היוצא ממצרים הזכרים כי אין בהם כח להלחם בכנענים עד שקם דור אחר דור המדבר, שלא ראו גלות והיתה להם נפש גבוהה", (וכן כתב הרמב"ם במורה נבוכים חלק ג פרק לב, עיין שם) - על כן כל עוד חי הדור שהיה משועבד במצרים, לא ראה משה בתופעות של תבוסות דבר מפתיע, אבל עכשיו כשקם דור חדש שלא הכיר גלות, דור שנועד לכבוש את ארץ כנען בנחישות וקומה זקופה, וכשמשה מגלה בהם סימנים של התקפלות עד כדי תבוסתנות, התנהגות העלולה לפגוע במוראל הלאומי, אין הוא יכול לעבור לסדר היום ולגלות סלחנות והבנה, על כן מגיב משה על בקשתם בכל החומרה.

תפוצה לכל
קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה
ע"י לחיצה על שמה.

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל בוגרי ישיבת וולוז'ין מקימי עולה של תורה

בשנת תרפ"ב ביקש רבה של העיר וילנה להוציא לאור את סיפור, ספר של שאלות ותשובות...
המשך בעמ' 2

חוק וסדר

משה א. מאזור המרכז פרסם את המובא להלן במוסף "דורות" של "העדה". בטאון העדה החרדית. אם תרצו אין למקרה הזה שום קשר לכבי התקשורת והמשפטי על ה"אפליה בעמנואל"...
המשך בעמ' 5

שו"ת קיץ

שאלה: האם מותר לה לשזף ירקות ופירות מול השמש בעיצומה של השבת?...
המשך בעמ' 6

סיפור לשבת

הספל הפלאי

לפני כ-120 שנה חי ר' אלעזר וורטמן בכפר קטן בפולניה, ליד העיירה אוסטרובצה...
המשך בעמ' 4

פיוס שכחה

שני תנאים התנה הגאון רבי שמשון בעת שעלה על כס הרבנות בזיבלין. לא בקלות נאותו פרנסי הקהל לקבלם...
המשך בעמ' 4

שביבים

- וידי מול קרמטורים 2
 - "כל יהודי משפיע על בטחון ארץ ישראל"
 - מכתב: "שרבני חב"ד ייקחו את הסיכון"
 - רבי משה קאנישע כמשיח
- המשך בעמ' 7

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל

מאמר שישים ושניים בסידרה

/ הרב אהרן כ"ץ*

בוגרי ישיבת וולוז'ין מקימי עולה של תורה

צריכה חליצה ועל כן אינה פוטרת צרתה, הרי חליצה שעושה אחד בצרתה הוי כחליצה לא ברורה מבחינת ההלכה, ואולי אינה מתירה לנישואין, ועל כן תהיה חייבת חליצה משני האחים. לאחר בירור יסודי של מחלוקת הרמב"ם הסובר שאישה שזינתה תחת בעלה ברצון ובעדים ומת הבעל קודם שיגרש את האישה, היא עצמה נידונת כערווה על בעלה וממילא היא וצרתה פטורים מן הייבום. ואילו הרמב"ד סובר, שסוטה ודאית צריכה חליצה מכיוון שאילו בעלה היה קיים, לא היו מתירים אותה לשוק ללא גט, ומכאן שאחרי מות בעלה לא תוכל להינשא רק אחרי קבלת חליצה, וגם דין צרתה יהיה כמותה.

הרא"ש הכריע מן הסוגיה של תחילת מסכת סוטה כדעתו של הרמב"ם, וכאמור הרמ"א חשש גם לדעת הראב"ד. לאחר בירור שיטות הראשונים בסוגיה זו הכריע ר' חיים עוזר, שחליצת סוטה אינה נחשבת כחליצה פסולה, ועל כן בקבלת חליצה מאחד האחים הותרה צרת הסוטה לנישואין. הצד האחר, שהיא אינה זקוקה כלל לחליצה שהרי היא נידונת כצרת ערווה ואז אינה זקוקה כלל לחליצה.

על כן הקל ה"אחיעזר" על צרת הסוטה, שמספיק לה חליצה רק מאחד האחים. יותר מזה פסק ה"אחיעזר" בתשובה השנייה של ספרו. אם נישאה צרת הסוטה לשוק, בדיעבד תהיה מותרת גם ללא חליצה כלל. סמך בזה המחבר דבריו, שמצב הנישואין בדיעבד הוא סניף לקולא

להפקעת זיקת הייבום בין צרת הערווה לאחי הבעל. עוד העיר שם המחבר: "ולעניין הלכה, אם אמנם באו הדברים בדרך של משא ומתן של פלפול ועל זה נאמר וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה. אולם ביסוד הדבר לעניין סוטה שנישאת לשוק בלא חליצה נתבאר שיש לדון בזה ספק ספיקא דגם לשיטת הראב"ד אינו אלא ספק... ושיטת הבית מאיר והתוספות לצרף לסניף דנישואין מפקיע זיקה. וכן הוא דעת הרמב"ן".

אי אפשר שלא להתפעל מרב ודיין צעיר לימים הולקח לעצמו אחריות כה גדולה בדיני עריות וזיקת יבומין, ולהקל לצרת סוטה קודם נישואיה שלא תהיה זקוקה לחליצה מכל אחד מן האחים כמו שהיה נראה מדברי בעל ה"בית שמואל", ולאחר שנישאת להתיירה ללא חליצה כלל.

בשנת תרפ"ב ביקש רבה של העיר וילנה להוציא לאור את סיפרו, ספר של שאלות ותשובות, ביאורי סוגיות, הערות והארות בכמה מקצועות ההלכה בחלקי השולחן ערוך השונים. בפתח החלק הראשון של הספר שהיה מיועד בעיקר לנושאים הקשורים לשולחן ערוך אבן העזר, פתח במה שהוא כינה דברים אחדים. "מחשבות תונה מתרוצצות בקרב לב חושב, האם שעת חירום כזאת מכוונת להוצאת ספרים לאור עולם, הלא עם ישראל טובע בים של דמעות ואתם אומרים שירה, מהרסינו ומחריבנו מבית ומבחוץ חותרים תחת יסודות התורה, כחומרים מורעלים ומפוצצים באים לקעקע את הבירה כולה ואתם באים לפאר את היכליו בצעצועים ופרחים. היכל ה' כולו בוער באש הלהבה אחזה בארון הקדש, הלוחות והגוילים משוקעים באש ואתם מתעסקים בקישוט פרחי חמד?". בהמשך כתב הרב. "חזון נפלא ראינו גם בימינו אשר בימי המלחמה הנוראה הכיבושים והגירושים. כאשר נדד עם ישראל מתחום מושבו ואתו יחד הישיבות בליטא ובזאמוט, בכל מקום אשר נתרקם שם איזה ישוב ויהי פניהם אל היכל ה' ואל לב האומה ורוח התורה והמצווה, נשמת העם, קיבצם

יחד ולא חדל נר תמיד להאיר, ואחינו בכל מקום שהיו התאמצו בכל עוז לחזק רוח התורה והישיבות... וחזון מרנין לב הוא לשמוע קול התורה בישיבות אשר בגלילותינו אשר היה מאז ומעולם מרכז לתורה ולתעודה". היה זה רבה האחרון של העיר וילנה, ר' חיים עוזר גרודז'ינסקי. הוא היה

יליד העיר איווה ונולד בשנת תרכ"ג (1863). אביו ר' דוד שלמה שימש בעיר כראב"ד וכרב העיר. כבן עשרים ואחת נלקח לחתן לבתו של אחד מרבני העיר וילנה, ר' אליהו אליעזר, שהיה חתנו של ר' ישראל מסלנט. כבן עשרים ושלוש החל לכהן כרב בעיר וילנה.

השאלה הראשונה הנידונת בספרו "אחיעזר" נכתבה על ידו ביום ח' בתמוז תרנ"ז (1897) בהיותו בן שלושים וארבע. השאלה עוסקת באשה שזינתה והמירה דתה וילדה בן מישראל מומר ובעלה נשא אישה אחרת, בלא שגירש קודם את אשתו המומרת שזינתה תחתיו ומת בלא בנים, ולנפטר היו שני אחים, האם נאמר שיש לה חיוב לחלוץ משני האחים. נקודת הספק הייתה כיון שהמומרת זינתה תחתיו, יש מקום לומר שמא היא וצרתה פטורות מן החליצה, שכן המזנה תחת בעלה אסורה לו כדין ערווה וצרתה פטורה כצרת ערווה. ואף על פי שהרמ"א פסק להלכה (סימן קע"ג סעיף י"א) שהיא עצמה

"בין הבאים ללמוד בוולוז'ין היה גם צעיר בן העיר גרובה הסמוכה לעיירה דווינסק, ר' אברהם יצחק הכהן. הוא עשה כן בעקבות אביו ר' שלמה זלמן קוק, שגם הוא היה בוגר ישיבת וולוז'ין..."

ההלכה ובתורתם של הגאונים. הרב הרחיב באותו מאמר דברים שכנראה שבו את ליבו בוולוז'ין ובדרכי הנהגת הנצי"ב בשיבה. "בייחוד שם לבו (הנצי"ב) להרחיב ידיעת התורה והבקיאות בספרי קדמוניו. בין גאוני ארצנו הוא כמעט האחד אשר שם לבו אל ספרי התנאים הראשונים ספרא וספרי ומכילתא, המה השתות שמהם הושתתו שני התלמודים...ראשית עבודתו הייתה להאיר עיני המעיינים בהלכות גדולות ששנה לנו רבינו הגדול הרי"ף ז"ל ויגל אוצר חדש מחילופי גרסאות, אשר עין עתידים כי כן הייתה כוונת הרמב"ם בהשמיטו כמה עיקרי דינים, מצד הנוסחאות שהיו לפניו כמו לפני הרי"ף אשר בעקבותיו יצא על פי דרך הביקורת הזאת נתבטלו מאליהם תלי תלים של פלפולים על הרמב"ם אשר כרובם המה כהררים התלויים בשערה דקה. הרעיון הזה רחף לפני רבינו ריש מתיבתא דעץ חיים כחיבורו העמק שאלה על שאילות דרב אחאי גאון אשר בדרכו הפשוט והישר דלה פנינים מים התלמוד בעזרת שקידתו על הספר הקדמון הזה. בשמעו כי בהיבילותיקה (ספריה) הקיסרית בעיר המחוז יש שאילות דרב אחאי גאון נושן בכתב יד, לא נח ולא שקט עד אשר בא לעיר המחוז ובעזרת החכם הגדול ד"ר הרכבי נ"י השיג את הספר לקניין עולם ויגל חדשות ונצורות בחילופי הגרסאות שבין השאילות בכתב היד ובין הנדפס. בעת ההיא כתב גם כן ביאורו על התורה, אשר גם בו הייתה לו האמת לקו והביקורת הנאמנה למשקולת וישר דברי חז"ל על פי הדקדוק בסגנון מליצת הכתוב".

בסוף אותו המאמר דיבר הרב קוק על חיבת הארץ של הנצי"ב: "גאונו הנצי"ב שליט"א הוא המחזיק בכל כוחו ברעיון הנשגב של יישוב ארצנו הקדושה, כמה פעמים יצא לדבר על דבר קדושת הדעה הזאת, ומי יתן יורכו רבנים ומורים כמותו בין בני ישראל אשר בארץ רוסיה כהגאון הזה אשר זה ארבעים שנה הוא ככהן גדול משמש בכהונת התורה בישיבת עץ חיים, וה' האוהב השערים המצוינים בהלכה יאמצהו ויחזקהו להשלים כל חפצו ודור לדור יביע תהילתו כרב בעל תלמוד ומעשה כאחד". דומה שבקריאת מאמר זה שהוא וודאי אחד המאמרים הראשונים שנכתבו על ידי הרב זצ"ל, מלמדינו מהו המעיין שהנביע את תורתו של מי שהפך להיות בהמשך דרכו מנהיג באומה הישראלית.

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול.

(בשבוע שעבר הקדמנו לפרסם את הפרק על הראי"ה קוק זצ"ל בעוד שהמתפרסם היום קדם לו ועם הקוראים הסליחה. שאלו שיף)

*הרב אהרן כ"ץ. ראש כולל הלכה במכון גבוה לתורה אוני בר אילן.
רב קהילת "דובב עוז" רמת גן.

באותו חלק של הספר נשאל הרב גרודז'ינסקי בענין שימוש באמצעי מניעה לאישה שתסתכן בעיבור ולידה. וכך דבריו בסימן כ"ג: "על דבר שאלת מעלת כבוד תורתו באשה אשר לדברי הרופאים תסתכן בעיבור ולידה אי מותרת לשמש במוך לפני תשמיש והנה בתשובת הגאון ר' עקיבא איגר ס"י ע"א וע"ב ובחתם סופר ס"י קע"ב ובבינת אדם החמירו בזה ובתשובת חמדת שלמה ס"י מ"ו הקל בזה, הובא כל זה בפתחי תשובה ס"י כ"ג ובצמח צדק החדש הקל ג"כ בזה, והגאון ר' עקיבא איגר הסכים להתיר רק לעשות במוך אחר תשמיש כסדר בדיקות בחורין וסדקין, וע"י בדיקת מוך הרבה להפליט הזרע, יש לומר דאסור יעו"ש". תשובה זו נכתבה בשנת תרנ"ג היינו כאשר המחבר היה בן שלשים, וכנראה מן התשובה, הוא הכיר את תשובותיהם של הגאון ר' עקיבא איגר, והחתם סופר ובעל ספר בינת אדם (לבעל חיי אדם). ומסקנת הרב באותה תשובה "על כן יש לסמוך על שיטות הראשונים שמוותרות (במקום סכנה) לשמש במוך ועל דעת הים של שלמה שהקל בזה".

את החלק השלישי של ספרו "אחיזר" הוציא לאור בעיר וילנא בחודש סיון תרצ"ט ועל אוירת הימים ההם ניתן ללמוד מן ההקדמה הקצרה שכתב לחלק זה של ספרו. מכל מקום תשובותיו בנושאים שונים כמו בהלכות הגירות ותעשיית הזילטין, הפכו לנכסי צאן כחל בעולמה של הלכה ואצל גדולי מורי ההוראה בישראל. בשנת ת"ש בימי בין המצרים השיב רבה האחרון של וילנא את נשמתו לכוראה.

בין הבאים ללמוד בוולוז'ין היה גם צעיר בן העיר גרובה הסמוכה לעיירה דווינסק, ר' אברהם יצחק הכהן. הוא עשה כן בעקבות אביו ר' שלמה זלמן קוק, שגם הוא היה בוגר ישיבת וולוז'ין. קודם לכן למד תורה בסמרגון אצל ר' משה שמואל שפירא שאף המליץ עליו כפני רבה של העיר פוניבז, ר' אליהו דוד תאומים כמי שראוי להיות חתן לבתו. על הפגישה הראשונה ביניהם כתב האדר"ת: "דבקה נפשי אחריו ואהבת איתן אהבתיו". גם האדר"ת המליץ בפני העולם הצעיר ללכת קודם נישואיו ללמוד תורה בישיבת וולוז'ין. כך הגיע ר' אברהם יצחק הכהן והתייצב בפני הנצי"ב בוולוז'ין. וולוז'ין של אותם הימים הייתה בית יוצר אמיתי לנשמת האומה. גדלו בה טובי הלומדים שהיו אחר כך חשובי ראשי הישיבות בעם ישראל. אך הסתובבו ולמדו בה גם אישים כמו בן ציון דינור, חיים נחמן ביאליק ומיכה יוסף ברדיצ'בסקי. על הרגשותיו של הרב קוק בשיבה כתב לימים דברים בחוברת בשם "כנסת ישראל". מאמר זה יצא לאור על פי בקשת הסופר שאול פינחס רבינוביץ (שפר). שפר ביקש מהנצי"ב שיכתוב את קורות חייו במלאת לו שבעים שנה, והנצי"ב הטיל משימה זו על הרב קוק. חלק מן המאמר מופיע בקובץ מאמרי הראי"ה אי שיצא לאור בירושלים תשמ"ד. במאמר זה סוקר הרב את תולדות הנצי"ב, את דרכי לימודו המיוחדות, ועל שפנה לעסוק במדרשי

סיפור לשבת

הספל הפלאי

{סיפור שסיפר לי ידידי ר' חיים סמינובסקי, אותו שמע מאמו רייצא רחל ואמו נתוודעה לו מאמה, באשה טובל ע"ה. שאול שיף}

לווה אצלו כסף למימון חצי קרון קמח כפי שנהג כל שנה. לעומת זאת סוחר הקמח טען שבשנה זו ייבא את הקרון לבדו ור' אלעזר לא השתתף איתו בקנייתו.

בצר לה פנתה האלמנה לאדמו"ר מאוסטרובצה, שהיה גם רב העיירה וראב"ד. הרב הזמין אליו את סוחר הקמח לדין תורה, ולאחר שמייעת הצדדים וברור הטענות, פסק שעל סוחר הקמח להישבע שר' אלעזר לא היה שותף לקניית הקרון.

הרבי פנה אל הסוחר ואמר לו: ראה, שבועה היא עניין חמור מאד. כדאי לך לשלם ולא להישבע, והסוחר טוען אני מוכן להישבע שקניתי לבדי את קרון הקמח. הרבי המשיך להסביר לו את חומרת העבירה של שבועת שווא והוא בשלו. הרבי נגש להכנות להשבעת הסוחר. הביאו ספר תורה ונרות שחורים והסוחר בשלו: הוא מוכן להישבע.

פנה הרבי אל האלמנה ואמר לה: ראי, האישה הזה עומד להישבע לשקר. שבועת שקר זו עבירה חמורה ביותר אבל היא לא תחזיר לך את כספר. אני מבקשך לא לגרום ליהודי להישבע שבועת שקר, ולוותר על השבועה. ואני מבטיחך נאמנה שלא תפסדי מכך. אמרה רבקה לאה: אם הרבי מבקש זאת, הריני מוחלת על השבועה. רבקה לאה חזרה למאפיה כשהיא אינה יודעת כיצד תחזיר את ההלוואה. היא המשיכה לעמוד ליד הדלפק עם בתה באשה, ולמכור מיני מאפה. כסף הפדיון נאסף לספל שהיה במגירה מיוחדת בחנות. כאשר התמלא הספל, רוקנה תחולתו למגירה שבחדר הפנימי. והעידה באשה, שהייתה באותו זמן כבת 13, שכל אותו יום היה הספל מתמלא והיא הייתה מרוקנת אותו למגירה שבחדר הפנימי. בסופו של אותו יום היה במגירה די כסף לתשלום החוב.

לפני כ-120 שנה חי ר' אלעזר וורטמן בכפר קטן בפולניה, ליד העיירה אוסטרובצה. בכפר לא הייתה קהילה יהודית, ור' אלעזר שהיה חסיד נלהב של הרבי מאוסטרובצה התפרנס שם מחקלאות. באחת מנסיעותיו לרבו אמר לו הרבי: בניך כבר גדלו ועליך לעזוב את הכפר. שכן, איזה חינוך יהודי תוכל להעניק להם בכפרך בין הגויים. אם תשמע לעצתי בוא לגור כאן באוסטרובצה. כאן יוכלו ילדיך לגדול כיהודים. וממה אתפרנס? שאל ר' אלעזר. תהיה אופה, השיב לו הרבי, ו"לוזער" כך היה כינויו בפי-כל, יצא מבית רבו כשהוא מבולבל כולו ומתלבט איך יבנה את חייו מחדש, יעקור מן הכפר אל העיר ויעשה הסבה מקצועית; איפה ימצא מקום מגורים ופרנסה? בעוד הוא פוסע ברחוב שקוע במחשבותיו, ראה לפניו דירה המוצעת להשכרה, שלה חדר הפונה לרחוב ובו תנור אפייה גדול וחדר פנימי נוסף. הוא ראה בכך אות משמים שתוכניתו של הרבי מציאותית.

תוך זמן קצר עברה משפחתו לעיר אוסטרובצה, החדר עם התנור הפך למאפיה והחדר הפנימי שימש למגורי המשפחה. ר' לוזער ואשתו רבקה לאה ראו ברכה בעמלם והמאפים שיצאו מתחת ידיהם ערכו לחיכם של תושבי המקום, שקנו את תוצרתם. להשלמת פרנסתו היה ר' אלעזר סוחר בקמח. הוא היה קונה בשותפות עם סיטונאי של קמח, קרון של קמח, בחלקו משתמש, וחלקו היה מוכר לבעלי חנויות. את המימון ליבוא הקרון היה לוקח בהלוואה (ע"פ היתר עסקא) ממלווה בריבית. וכך נמשך הדבר שנים.

יום אחד בעודו עומד בחנותו נכנס רוצח וירה בו למוות. אסון כבד פגע באלמנה שאיבדה פתאום את בעלה אבי ילדיה והמפרנס הראשי. לאחר ה"שבעה" התברר שקיימת גם בעיה כלכלית קשה. המלווה בריבית טען שבידו שטר חוב ממנו עולה שהנרצח

פיוס שבזה

בלבד.

דרכו של הגאון הייתה לחפש את ספסל בית-המדרש מיום ראשון ועד יום ששי. שם השיב לשואליו בענייני דיני תורה והלכה בלבד. ביום ששי היה שב לביתו, ובמוצאי השבת היו נאספים אצלו ראשי הקהל ומעלים את כל הסוגיות הציבוריות שצפו להכרעתו.

שני תנאים התנה הגאון רבי שמשון בעת שעלה על בס הרבנות בזיבלין. לא בקלות נאותו פרנסי הקהל לקבלם, אך תשוקתם לזכות בו כרב גברה על הכל. תנאי ראשון - על פיו ישק כל דבר חשוב בחיי הקהילה, וכל ענין שבעבר היה נחתך על-ידי הפרנסיים, יובא מקאן ואילך לאשורו. תנאי שני - אין לבוא אליו בענייני הצבור באמצע השבוע, כדי שלא לבטלו מתלמודו, אלא במוצאי שבת

"ביום שלישי", ענתה הרבנית.

רבי שמשון התרגש למשמע התשובה. "ביום שלישי?", שאל כמתקשה להאמין. "ביום שלישי!", חזר שוב ושוב על שאלתו. "כלומר", המשיך, "מיום שלישי ועד עכשיו את שומרת בלבך טינה על בת-ישראל..."

נבהלה הרבנית מתוכחת בעלה. כשראתה עד כמה הדבר נוגע לו, מלמלה: "ובכן, מוחלת אני לה, מוחלת בלב שלם". אלא שדעתו של רבי שמשון לא נתקרה. "אדם מישראל שנטרו לו טינה בלב מיום שלישי ועד שבת, חובה לפייסו. הבה גלד ונפייסה".

נצבט לבה של הרבנית. הנשמע כדבר הזה, שהנעלב ובקש את סליחת המעליב? אך מפיון שדברי בעלה היו לה קדש, קיבלה את הדין באהבה. התעטף הרב במעילו והרבנית במעילה ויצאו יחדו אל בית הגביר, מותרים על השלחן את גביע היין.

מה רבה הייתה מבוכת הגביר ואשתו, כשפתחו את הדלת ועל המפתן עמדו הרב והרבנית. הם חשו באותו רגע כאלו הקרקע נוערת מתחת רגליהם, בהיותם בטוחים שהרב בא ליסרם ולתבע מהם את עלבון אשתו. שניהם החלו לגמגם דברי התנצלות וסליחה.

אך כשפתח הרב את פיו, התקשו הגביר ואשתו להאמין. "באנו כדי לבקש את סליחתכם על הטינה שנשמרה בלבנו כלפי בעלת-הבית מיום שלישי ועד עכשיו", אמר הרב בעיניים משפלות. "אנא, סלחו לנו".

דברי הרב פגעו כחץ בלב הגביר ואשתו. עיני האישה מלאו דמעות. "וכי אתם צריכים לבקש מאתנו מחילה? והלאו אנו שגרמנו לכל המכשלה הזאת ולפגיעה החמורה בכבוד התורה והבריות", אמר הגביר בקול חנוק מהתרגשות.

שעה ארבה הוסיפו לעמד אלה מול אלה, מבקשים מחילה איש מרעהו ואישה מרעותה, עד שנתמזגו הקריאות מכאן ומכאן - "מחול לכם, מחול לכם".

רק אז נחה דעתו של רבי שמשון והוא ורעותו שבו לביתם לקדש על היין שהמתין להם בגביע, מתוך שמחה והתרוממות הנפש. ("תפארת ישראל" אנטוורפן/ ב. הכהן)

במיוחד הצטיין רבי שמשון במדות טובות. הענוה המפלאה שלו לא נפלה ממדת גדלתו בתורה, ועל כך יעיד הספור הבא.

באחד הימים יצאה אשתו של רבי שמשון לשוק. בהגיעה לחנות הדגים ראתה דג נאה ומשפח, וחשבה לקנותו לכבוד השבת. בעודה מושיטה ידה אל הדג, נכנסה לחנות אשתו של גביר העירה, והיא מהרה ואחזה בדג לפנייה.

מוכר הדגים, שהיה עד לנעשה, חש מבוכה. בתחילה נסה לשכנע את אשת הגביר לוותר על הדג, אך היא אטמה את אוזניה משמע. להפתעתו הוציאה מארנקה מטבע שערכו גבוה פי ארבעה ממחיר הדג והניחה אותו על השלחן. בכך לא הסתפקה. קדם לכתה פנתה אל הרבנית המשפלת והטיחה בה דברי עלבון וגנאי.

הספור התפשט במהרה וכל העירה הייתה כמרקחה. זו לא הייתה הפעם הראשונה שתושבי העירה חשו דרוסים תחת רגליהם הגסות של הגביר ואשתו. הפעם הגדשה הסאה. לנהג בדרך כה מחפירה באשת הרב? זו פגיעה שתושבי העירה התקשו להשלים עמה.

אלו היו פרנסי הקהל רשאים לקבל החלטה מהירה, היו מלמדים את הגביר ואשתו פרק בהלכות דרך-ארץ; אבל, כזכור, כל החלטה דרשה את אשור הרב.

התייצבו פרנסי הקהל לפני הרבנית ויעצו לה, כי בליל שבת, כשישוב בעלה מבית-הכנסת, תראה בחכמתה כיצד להביא לידעתו את המארע ובכך להכשיר את הקרקע לקראת העלאת העניין בצאת השבת.

כששב רבי שמשון מבית-הכנסת, מצא את אשתו יושבת בפניה, כאבלה. במענה להבעת התמיהה מצדו, ספרה לו הרבנית את ספור המעשה. כשסימה לתאר את גדל בזיונה מצד אשת הגביר, הוסיפה: "הצבור כלו הודעו. גם ראשי הקהל רצו לקנסה, אבל ידיהם היו כבולות, משום שאינם רשאים לעשות דבר בלא הסכמתך".

הקשיב רבי שמשון לדברי הכאב והעלבון של אשתו, ונסה להרגיעה. לבסוף הצליח לפיסה ולשכנעה לגשת אל השלחן לעריכת הקדוש. רבי שמשון מלא את גביעו יין, הרימו ביד ימינו וכבר עמד לפתח ב"יום הששי". באותו רגע עבר רעד בכל גופו ומקצת היין נשפך. הוא הניח את הגביע מידו ופנה לאשתו: "אמרי-נא לי, מתי ארע כל הספור שספרת לי?".

חוק וסדר פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

מארת א.א: משה א.

לחיי בנם, ר' משה מהלר על שחזר בתשובה בשל היעדר סובלנות לשונה. לא ולא. זו פשוט נורמה. והראייה: רדיפת בית חב"ד ברמת אביב ומניעת הקמת מקוה בכפר ורדים של סטף ורטהיימר בצפון. וזו רק רשימה מזערית ביותר.

ברצוני לספר לכם סיפור מרתק על שהתרחש עם קהילתנו הקטנה במושב... (השם שמור במערכת) שבדרום הארץ.

משה א. מאזור המרכז פרסם את המובא להלן במוסף "דורות" של "העדה". בטאון העדה החרדית. אם תרצו אין למקרה הזה שום קשר לבכי התקשורת והמשפטי על ה"אפליה בעמנואל", כשם שמניעת תפילת מנחה מתלמידים בבית ספר "בליך" הנודע, אינה קשורה כלל לאפליה, משום שאצל הציבור החילוני זו נכראה נורמה. שהרי קריעת כבל הערוב בקריית יובל בירושלים כדי להבריא את הדתיים זו נורמה, כשם שד"ר צופיה ופרופ' דן מלר אינם יורדים

לפני כשלוש-עשרה שנה בדיוק עקרתי משם. חמש שנה טרם שעקרתי, שזה כשמונה-עשרה שנה מהיום, בהיותי אברך בעל-תשובה טרי, יחד עם עוד כעשרה חברים שזכו להיווכח באור האמת, כל אחד בדרכו שלו - מצאנו את עצמנו בסופו של דבר אחרי שהכרנו אחד את השני מתאגדים ביחד בהחלטה להקים בית כנסת במושב הנ"ל. המושב בו התגוררנו נשא אופי חילוני מובהק, ואמנם הורי כולנו התגוררו במקום, אך מראש ידענו שמיותר לצפות להבנה והתחשבות לגבי צעדינו, שכן השנאה לכל דבר שהריח מדת, הצית את הקשישים במקום ומלחמה גדולה ציפתה לנו.

והיא פרצה במלוא עוצה ביום שתלינו את השלט 'בית הכנסת' מעל מבנה שיועד לכך. מלחמה שהמושב לא ראה מעודו. מלומדים עם תארים וקשישים שהשכלתם הייתה גבוהה ביותר, התפרצו בחייתיות ובפראות גדולה נגדנו וניהלנו מלחמה כמעט אבודה מבחינתנו.

סימנו אותנו במקום, הפסיקו לשוחח עמנו, ובני המשפחות שלנו היו יכולים לספוג גערות משפילות על שום מעשינו, אך אנו לא חזרנו בנו.

'בית הכנסת' שלנו, היה בית נטוש שעבר שיפוץ מהיסוד וסוייד על ידינו במסירות רבה, החשמל חובר לבית אחד מאיתנו, והמים היה על חשבון השני, ובכנים חשנו תחת כנפי השכינה, אך מבחוץ עלה המאבק נגדנו מדרגה כל פעם מחדש, ולא פעם היו אפילו התנכלויות למבנה. ניסיונם להוציא צו-הריסה למבנה לא יצאה לפועל בחסדי שמים מסיבות מעניינות בפני עצמן, אבל את קוי המים והחשמל הם ניתקו לא פעם באמצע תפילות השבת.

רגע של נחת היו התפילות בימי השבת. גם אם כליל שבת, כאמור, נותק החשמל מספר פעמים ועלטה אפפה את המקום, עדיין הייתה האווירה מאד מרוממת. פרק בפני עצמו היה שירת ה'לכה דודי'. לא הסכמנו להיסחף בניגונים פשוטים של חולין שהיו שגורים כפי כולנו, או מנגינות עממיות שהפיקו הזמרים שקראו לעצמם חרדיים אבל היו במקצבים שידענו את מקורם שלא טהור הוא, אלא חזרנו ולמדנו מפי מדריכי דרכנו את המנגינות המסורתיות המושרות כפי כל קהילות הקודש בארץ ובתפוצות. אחרי שכולנו הצלחנו ללמד על בוריים, הייתה השירה נעלית ביותר וסחפה אותנו למחוזות טהור שלא מעלמא הדין.

אנו דבקנו בעקשנות בדרכנו ולא הסכמנו לוותר, אבל לאיטם החלו כמה מביננו להתעייף מהמאבק.

כליל שבת אחד, מותשים ממאבק קשה מנשוא שכוון נגדנו בימי אותו שבוע, ולאחרי שנאלצנו להתחיל לשמור את ספר-התורה בתורנות בבתינו, מפני ההתנכלות שאימה על שלומנו של הספר, החל הייאוש לכרסם בליבנו - עד מתי? מה יהיה הסוף? מה תכליתנו? כבואנו לתפילה באותו ערב שבת ניכר הדכדוך על פנינו ואותות שבירה כבר

בצבצו על פני כמה מאיתנו. כשהופיע אורח חרדי לפני השקיעה והצטרף למנינינו לא התיחסנו לזה יותר מדי, ופתחנו בתפילת מנחה וקבלת שבת ולאחריה המשכנו לתפילת ערבית של ליל שבת.

התברר בהמשך שהאורח נָפֶש במושב שכן שבקרכת מקום, ושם שמע על בית הכנסת שלנו שמתפלל בנוסח שלו ולכן הגיע אלינו. אך הוא הוכה בהפתעה כאשר שמע את שירת ה'לכה-דודי' שלנו במנגינה המסורתית הנפוצה.

הוא כל כך התרגש מכך ונתן להנאתו הגדולה ביטוי באומרו לאחד מחברי הקהילה:

"תאר לעצמך, אתם קהילה קטנה אי שם בדרום הארץ, שרים בהתעוררות את אותה מנגינה שמושמעת באותה שעה באלפי בתי-כנסת בארץ ובמאות אלפי בתי-כנסת בגולה. באותה שעה אינכם יותר קהילה קטנה במושב עלום וחילוני אי-שם, אלא אתם קהילה שמתחברת בשירה הקדושה הזו, לכה דודי, שמושרת מאות בשנים בקהילות הקודש בתפוצות אל הנצח היהודי המקבל את פני שבת המלכה, יחד שבטי ישראל. אתם לבדכם כאן אבל מחוברים אל הלב של כולנו בקבלת שבת המלכה".

כך אמר ולא יסף. יותר לא ראינוהו.

המאבק לא שכך ליום, אדרבא ההתנכלויות המשיכו ובמשך כשנתיים הם שברו שיאים חדשים מדי תקופה. מיותר לספר כיצד אחד מתושבי המושב שבידו תואר שני למשפטים נכנס בעצם יום השבת עם כלבו לבית-הכנסת שלנו, הדליק סיגריה ובמשך שעה ארוכה לא רצה לעזוב את המקום. וכך סבלנו עוד עשרות התנכלויות.

אבל אותות השבירה חלפו מאיתנו, הדכדוך פרח מליבנו ובמקומה שרתה בנו שמחה עצומה כשבילי שבת רעמה שירתנו, מנגינת ה'לכה-דודי' הנצחית והמקורית, על פני המרחבים, אומרת 'לא' לכל הקמים עלינו ונוטעת מנות גדושות של אמונה ואשר על הזכות להיות חלק מנצח ישראל, שבאותה שעה, יחד עמנו, שרים את המנגינה המקורית הזו, דורות על גבי דורות ומקבלים את פני שבת המלכה".

אכן, אני חושב שהמלחינים המוכשרים והיוצרים המבריקים ביותר לא יוכלו לחדש מנגינות חדשות במקום אלו המושרים מאות בשנים ברבבות בתי הכנסת בעולם מדי ליל שבת בשבתו.

לא כדאי לוותר על כך בתמורה למנגינה חדשנית במקצבים מוזרים שהחלו לחדור לאחרונה אלינו.

משה א. אזור המרכז באר"י

הכותב הינו בעל משרד עורכי דין ברעננה

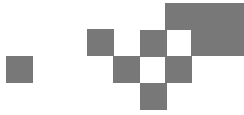
שו"ת קיץ הרב שבתי יגל

ביאור: עיין ביאור הלכה סימן שי"ח סעיף ד' ד"ה 'יקוליים האיספנין' דהאריך להוכיח דאין מלאכת 'מכה בפטיש' באוכלין, ולכן הדבר מותר.^א אמנם אם עושה זאת לצורך ימות השבוע היו הכנה משבת לחול.

א - וממילא אין צורך לדון אי חשיב מעשה או לא.

שאלה: אימא לילדים קטנים מצאה עצמה בבוקר יום השבת עם עגבניות קצת ירוקות ובננות שאינן מספיק בשלות. בחוץ השמש יקדה והיא האמינה שהשמש תעשה מלאכתה עד אחר הצהריים של השבת. האם מותר לה לשזף ירקות ופירות מול השמש בעיצומה של השבת?

תשובה: מותר.

■ ידיו מול קרמטורים 2

בימים אלה הגיעה קבוצה של כ-20 תלמידות חרדיות מלונדון, מכתים חסידיים, למחנה ההשמדה בירקנאו-אשוויץ, כדי ללמוד מקרוב על מוראות השואה. את הקבוצה הדריכה ד"ר שושנה נשני פרל ושוככה עליהן הרבנית הצדקת "המגידה" הנודעת, רינה תרשיש, שהוזמנה במיוחד מירושלים להשמיע בפני הבנות פרקי אמונה ובטחון, על נצחיותו של העם היהודי. בעודן מעכלות את המראות הקשים, וגשם זלעפות יורד עליהן, ניגשו אליהן שתי נשים דוברות עברית ושאלו אותן אם הן מוכנות לעשות להן "דבר מצוה". מה המצוה, נשאלה השאלה, והשתתפים השיבו כי הן רוצות שכל הקבוצה תהיה להן לנדות. כולן ניגשו מיד בעקבותיהן לקרמטוריום 2, ושם הקריאה אחת משתי הנשים, יעל שמה הגרה בירושלים, את הטקסט המובא כאן:

"בחודש אדר ב' תשי"ד הובאו יהודי סלונקי למקום הזה, לכירקנאו-אשוויץ. "אני - עובדיה בן מלכה - שרדתי במקום הזה שנה ושבע חודשים. שרדתי משום שהייתי שימושי לאויבינו. עזרתי להם להרוג את עמי ולהסתיר את פשעיהם. יותר משנה וחצי עבדתי כאן, בקרמטוריום 2, ושרפתי את גופותיהם של הנרצחים בתאי הגזים. יחד איתם שרפתי את עולמי ואת אנושיותי ואת שמי. לא עבדיה הייתי אלא עבד-הגרמנים.

"סירבתי לוותר על חיי למען קידוש השם. עשיתי חילול השם וכפוע גדול נגד עמי ובמיוחד נגד אחיי ואחיותיי שאפרם מפוזר בכל מקום סביבנו כאן.

"על כן באתי למקום הזה להתוודות על קברם על פי ההלכה, ולספר את שקרה במקום הזה ליהודי אירופה שהובאו לכירקנאו ונרצחו כאן באכזריות שאין מילים לספר. באתי למקום הזה להגיד מה שעד כאן לא יכולתי לספר. איני יכול להגיד בוודאות כפי שכתב הרמב"ם: "ולעולם איני חוזר לדבר זה". איני יודע עם כוח יש לי, ולעשות עכשיו מה שסירבתי לעשות אז. אבל דבר אחד אני יודע והוא המחיר ששילמתי, הסייטים והזיכרונות שאיתם אני חי.

"סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שווה לנו. עובדיה בן מלכה". עד כאן.

עובדיה עצמו, שכלל הנראה אמור היה להתייצב אישית במקום הנורא והמפלצתי הזה ו"להכות על חטא" - איננו כבר בין החיים. יעל סיפרה בהתכתבות אי-מיילית עם ד"ר שושנה פרל, כי היא ירשה את כתב הידיו הזה וכי היא מממשת את את צוואתו של עובדיה ז"ל. ככל הנראה מדובר בבתו של עובדיה, אך בעניין זה שומרת יעל על שתיקה.

■ "כל יהודי משפיע על בטחון ארץ ישראל"

"...ומאחר שהתורה, שניתנה מאת אלקים, היא תורת אמת ותורת חיים - היא המדריך האלקי האמיתי לכל יהודי וכל העם היהודי.

"עתה, לאור העובדה שהעם היהודי מהווה יישות אחת, גוף אחד, וכל יהודי הוא חבר בו, אף יהודי אחד אינו יכול לטעון שהפעולות שלו ודרך החיים שלו הם משהו פרטי ואין זה עסקו של איש, משום שהם כן משפיעים על כל הגוף של העם היהודי, ויש להם קשר ישיר לביטחון

של ארץ ישראל ולעם היהודי אשר חי שם.

אציין הקבלה מפורסמת: אדם שעורך הפלגה באוניה, בוודאי אינו יכול לטעון שמאחר שיש לו התא הפרטי שלו, הוא יכול לעשות שם מה שהוא רוצה והוא מוכן לשאת בתוצאות, משום שהביטחון של כל האוניה ושל כל אשר בה תלוי בביטחון ובהתנהגות המתאימה של כל נוסע פרטי.

"מכך נובע, שאם לפעמים ההתנהגות היהודית ההולמת של יהודי על פי התורה כרוחה בקשיים מסוימים, ואפילו הקשיים אינם דמיוניים או מוגזמים, אלא אמיתיים, צריך רק לחשוב על כך שהמצב והגורל של כל העם היהודי קשור באופן כה הדוק לחייו האישיים של כל יהודי, ואז שום מאמץ לא יהיה גדול בכדי להתגבר על שום קושי. "...עתה, שאנו עומדים בתקופת שלושת השבועות ומציינים את חורבן בית המקדש וירושלים, זה במיוחד דבר בעתו להתבונן באמר לעיל, במטרה לתקן את הגורם לחורבן, שהוא - כפי שאנו אומרים בתפילות - "מפני חטאינו גלינו מארצנו". רק על ידי תיקון חטאים אלה של הזנחת תפקידנו, אנו יכולים לזרז את התגשמות ההבטחה האלקית על הגאולה האמיתית של עמנו על ידי משיח צדקנו, שאז ייהפכו ימי אבלות וצער אלה לימי שמחה ומועדים".

(מתוך אגרת של האדמו"ר מלובביץ' ז"ע כשמה האנגלית אל נשי ובנות ישראל)

■ מכתב: "שרבני חב"ד ייקחו את הסיכון"

כולנו מבינים שצריך להתאחד. הרי "אחדות החסידים היא שתביא את המשיח!" - השאלה הגדולה היא, כמובן, איך.

חב"ד יכולה לוותר וויתורים עצומים כדי להתאחד עם אחים מכל החוגים, ועדיין דרכה אינה משתנית, ובכל זאת האתגר להתאחד בתוך עצמה אינו בא לה כל כך בקלות...

נדרש מאיתנו "לנהוג כבוד זה בזה". מה זה בדיוק? מה זה אומר? חמש שנים אנו גרים ביישוב קהילתי שאוהב להגדיר את עצמו "חילוני". חמש שנים אנו מקשיבים לאנשים שאומרים לפעמים דברים נוראיים, עד שמתחשק לנו לצרוח. ובכל זאת איננו משיבים להם דבר. לימדנו גם את הצוואר שלנו להימנע מלהנהן תוך כדי הקשבה שלא נתפרש כמסכימים...

אנו לא המצאנו את הדרך הזאת, למדנו אותה כולנו מהרבי.

אז מה קשה כל כך מליישם זאת עם חסידים מהעבר השני? פשוט לעשות "העתק-הדבק", להפנות אנרגיות, אהבה וחיוכים אל תוך עצמנו. חסידים הם משפחה אחת, עלינו איפה להתנהג איפה כמשפחה (חסידית)!

איך? לדאוג זה לזה במוכן הגשמי. להקשיב גם כשזה לא מוצא חן, ואם בא לך ממש להוכיח, ייסדי שיעור בליקוטי שיחות ומסרי נאת תוכנו כפי שאת מבינה. אם באמת התייחסת אל שכנתך כמו אל אחות - היא תבוא.

נוסף לשינוי בנישה הכללית, אני מציעה שלוש הצעות, כי "המעשה הוא העיקר":

ברמה הפרטית: טיהור שולחן השבת שלנו מדיבורים נגד אחינו -

להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו, ואז יערה עליו רוחו של משיח הטמון וגנוז למעלה עד בואו. וכאשר מצינו בשאלו שאחר שנמשח באה עליו רוח ממשלה ורוח הקודש, אשר מלפנים לא הרגיש בעצמו, כן היה בגואל הראשון וכן יהיה בגואל האחרון, והצדיק הזה בעצמו אינו יודע. ובעונותינו כי רבו כבר כמה וכמה מתו ולא זכינו שיערה עליהם רוחו של משיח גם כי הם ראויים לכך אבל הדור לא היה ראוי...".

ומכיוון שהמובא כאן הוא ציטוט מהפרק "מלואי חותם" שהוא חלק מהספר "חתומי סופר" (רשימת הנימולים בידי מרן החתם סופר), אני מביא כאן את תגובתו של הרב בצלאל יעקב חרר לקטע שעסק בהרחבה, בשבוע שעבר, בהרב יששכר בער פרענק, ואשר הועתק מהספר "חתומי סופר".

כותב הרב חרר הנמנה על מקורביו של הראשון לציון הגר"ש עמאר שליט"א ומכהן כרב "הקהילה הצרפתית" ברעננה:

"הרב הצדיק רבי יששכר בער פרענק סג"ל היה בנו של רבי גרשון פרענק הנז'. והוא היה איש צדיק ותם, הוא חיבר י"ג ספרים העוסקים במוסר וקדושה. היה מאד מקורב למרן החת"ס, והוא שצייר את תמונת מרן החת"ס הידועה לנו. והנה אע"פ שמרן החת"ס היה מקפיד על ענין ציור דמות פניו, אבל רבי יששכר בער הנז' שידך בתו לאחד מגדולי תלמידי החת"ס זצ"ל הלא הוא הגאון רבי מנחם כ"ץ פרוסטיץ זצ"ל שלימים היה רבה של צעהלים, וכיון שהתחייב סכום רב, לכך צייר וחקק את דמות החת"ס כדי להדפיסה ולהפיצה למוכרה. ומכני שהיה זה לצורך "הכנסת כלה" לכך מרן החת"ס לא מנע דבר זה. כך שמעתי מצאצא הגאון רבי יששכר בער הנז', הלא הוא הגר"מ רוטנברג שליט"א מפאריז. ובאמת שהעניין הזה מוזכר בספר הנפלא אגרות סופרים.

"אגב-מה שיש בפנקס הנימולים (על) רבי יששכר בער פרענק זה תמוה, איך אותו רך נימול דבק בחת"ס מיום בואו לפרשבורג. והוא הלך לבשר לאמו וכו'. ותמוה שזה יהיה אותו רבי יששכר בער. שהרי הפנקס הוא משנת תקעג ואילך, ואילו רבי יששכר בער הנז' נתמנה לשמש הקהל עוד בשנת תקס"ג. ואיך יהיה נימול בזמן מאוחר והוא כבר נולד וגדל. אתמהה. וכנראה שזה אדם אחר."

צודקים ככל שיהיו, והעלתו לקדושה על ידי מציאת נקודה טובה אחת במה שעושים חסידים שלא חושבים כמונו. אם זה ממש קשה, אפשר לעלות רעיון לפעולה מצד משפחתנו בנוגע לאחדות.

ברמה הציבורית: המשך עבודה משותפת בכל תחומי ה"מבצעים" על אף שנצטרך לוותר על דברים החשובים לנו והם בנפשנו, הווה אומר "לרדת ברוחניות" - כדי לפעול עם השני ולשתף אותו, משום שכדי להרגיש את העובדה שאנו אחים - חייבים להמשיך לדבר, להיגש ולעשות דברים משותפים רבים ככל האפשר.

ברמת העסקנות: לדרוש, לבקש, להתחנן ולהפציר בוועד רבני חב"ד שיתנו לנו מתווה משותף כלשהו במספר עניינים העומדים על הפרק, ללא מורא ומשוא פנים, כמו הרבנים מוסרי הנפש ברוסיה הסובייטית, שייקחו את הסיכון וייפסקו לנו דרך אחידה, שישבו על המדוכה עם "שלוחים" ועם משפיעים מכל הקצוות, ויתחילו ללכן רק נושא אחד השנוי במחלוקת בתור התחלה, כדי שבנושא הספציפי הזה נדע מה פסיקתם, וכולנו נקבל על עצמנו לעשות "ככל אשר יורוך", כי "שב ואל תעשה" לא עדיף!

"ואהבת ישראל, היא תביא את הגואל".

(פנינה ג./משפחה חסידית/בטאון כפר חב"ד)

רבי משה קאנישע כמשיח

בעל החתן סופר (אין זו טעות) כתב בספרו (עניני המקנה והקניינים סוף חלק ב' עמוד ס"ח ד"ה וגם) "ידכירנא שסיפריה לי דודתי הצדקת ברת-ה של ק"ז רשכבה"ג החתם סופר זצוק"ל, מרת שמחה לעהמאן ע"ה, שאמר פעם ק"ז החתם סופר זצ"ל: אם אחד כדאי להיות המשיח בדורנו, אזי הוא תלמידי הגדול צדיק ונשגב מהו' משה קנישא". (אכ"ד יינק-פרויענקירכען) ובעניין זה, של אופן התגלות משיח, ראוי להביא את הכתוב בשו"ת חתם סופר (סימן צ"ח):

"כמו שהיה משה רבנו ע"ה שהיה הגואל הראשון, מדקן 80 שנה ולא ידע ולא הרגיש בעצמו שהוא יהיה גואל ישראל... כן יהיה אי"ה הגואל האחרון. ומיום שחרב בית המקדש מיד נולד אחד הראוי בצדקתו

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

בסוד שיח

עיצוב ועריכה גרפית:

טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il

גיל ויין
עיצוב גרפי

נשמח לקבל תגובות
והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net